

Statistik om Stockholm

Inkomster i Stockholm 2014

Årsrapport

FÖRORD

I denna rapport redovisas inkomsttagarna och deras inkomster i Stockholms kommun 2014 efter sektor, näringsgren och kön. Vidare presenteras familjeinkomsterna i staden 2014 samt inkomstutvecklingen för perioden 2000-2014. Inkomstläget i de olika stadsdelsområdena och stadsdelarna beskrivs också, bland annat med hjälp av kartor. Eftersläpningen i statistiken beror på att grundmaterialet hämtas ur taxeringsuppgifter som Statistiska centralbyrån (SCB) får från Skatteverket.

Denna rapport ingår i rapportserien Statistik om Stockholm. Rapporten är utarbetad av Nora Landare, Sweco Society AB, på uppdrag av Stadsledningskontoret, Stockholms stad. Kartorna är framtagna av Olof Wredenfors.

Mer information om inkomster i Stockholm finns på hemsidan:
<http://statistik.stockholm.se/>

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD.....	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
SAMMANFATTNING	3
INKOMST FÖR INDIVIDER	4
Inkomstutvecklingen i staden.....	4
Inkomstspridningen i staden	5
Medelinkomst efter sektor.....	5
Medelinkomst efter bransch.....	8
INKOMST FÖR HUSHÅLL.....	11
Stadens familjer	11
Disponibel inkomst i staden 2014	11
Utveckling av disponibel familjeinkomst för olika familjetyper.....	12
Disponibel inkomst per konsumtionsenhet	15
INKOMSTER I STOCKHOLMS OLIKA OMRÅDEN.....	17
APPENDIX 1 – KÄLLOR OCH DEFINITIONER	22

SAMMANFATTNING

Medelinkomsten bland förvärvsarbetande i Stockholm var 390 500 kr år 2014. Sedan år 2000 har de förvärvsarbetande i Stockholm under de flesta år upplevt en positiv realinkomstutveckling, med undantag för åren 2002, 2003 och 2011 då reallönerna minskade i Stockholm. Under 2014 var reallöneökningen 2,7 procent.

Inkomstskillnaderna i staden har ökat under de senaste tjugo åren. Gini-koefficienten, som är ett mått på inkomstspridning, ökade med 14,4 procent mellan 1991 och 2000. Mellan år 2000 och 2014 har Gini-koefficienten ökat med 2,3 procent till 0,425.

Mellan år 2000 och 2014 har kvinnor haft en bättre relativ löneutveckling än män. Kvinnornas löner ökade under perioden med 55,9 procent jämfört med männens 43,6 procent. Med hänsyn tagen till KPI (konsumentprisindex) har reallöneökningen för kvinnor varit 29,7 procent och 19,4 procent för männen. Under 2014 ökade reallönerna för männen med 2,5 procent och för kvinnorna med 2,8 procent.

År 2014 var medellönen högst inom statlig sektor, 425 200 kr, följt av företagssektorn med 415 100 kr. Lägst var medellönen inom den kommunala sektorn, 342 600 kr. Inom alla tre sektorerna är medelinkomsten högre för män än för kvinnor. Inom alla sektorer hade utlandsfödda en lägre medelinkomst än snittet för Stockholm.

Medelinkomsten skiljer sig också mycket åt mellan olika branscher. Medelinkomsten är högst inom finansiell verksamhet, 672 400 kr, följt av vatten, värme och renhållning, 510 100 kr, och tillverkning, 503 200 kr. Lägst är medelinkomsten inom hotell och restaurang, 234 900 kr. Den grupp som haft störst procentuell löneökning mellan år 2013 och 2014 är män och kvinnor inom jordbrukssektorn, 24 procent respektive 20,9 procent. Uppgifterna bör dock tolkas med försiktighet då det är en bransch som sysselsätter få i Stockholmsregionen.

Högst genomsnittlig *disponibel inkomst* hade gifta/sammanboende med barn i åldrarna 20-64 år med en disponibel inkomst på 804 431 kr. Lägst genomsnittlig disponibel inkomst, 262 726 kr, hade ensamstående kvinnor över 65 år. Den genomsnittliga disponibla inkomsten under 2014 ökade mest för gifta/sammanboende över 65 år, 10,9 procent mätt i löpande priser.

Disponibel inkomst *per konsumtionsenhet* är en indikator på en familjs ekonomiska standard. Fördelen med konsumtionsenheter är att det möjliggör bättre jämförelser av levnadsstandarden mellan olika geografiska områden eftersom måttet tar hänsyn till hushållsstorlek. Högst disponibel inkomst per konsumtionsenhet var det i Inre staden, med 373 200 kr år 2014. Den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet i Västerort och Söderort var 257 400 kr respektive 253 800 kr.

Stockholm har 14 stadsdelsområden. Den högsta medelinkomsten per invånare över 20 år hade Norrmalms stadsdelsområde med 411 900 kronor, tätt följt av Östermalm med 411 100 kronor. Rinkeby-Kista hade 2014 den lägsta medelinkomsten, 198 200 kronor följt av Skärholmen med 209 700 kronor.

Männen hade en högre sammanräknad förvärvsinkomst än kvinnorna i samtliga stadsdelsområden. Störst skillnad uppvisar Östermalms stadsdelsområde där männen hade en sammanräknad förvärvsinkomst som var omkring 58 procent högre än kvinnornas. Skillnaden var minst i Skarpnäck, där männen hade en sammanräknad förvärvsinkomst som var omkring 18 procent högre än kvinnornas.

INKOMST FÖR INDIVIDER

Detta kapitel inleds med en presentation av inkomstutvecklingen i staden totalt, samt uppdelat efter kön. Därefter beskrivs inkomstspridningen i staden kort. Inkomsterna presenteras också uppdelat efter sektor och bransch.

Inkomstutvecklingen i staden

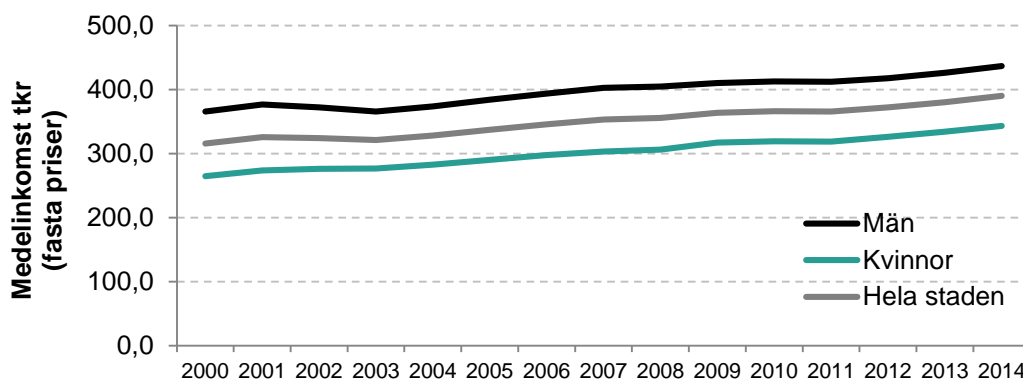
Medelinkomsten bland förvärvsarbetande i Stockholm var 390 500 kr år 2014. Sedan år 2000 har de förvärvsarbetande i Stockholm under de flesta år upplevt en positiv realinkomstutveckling, med undantag för åren 2002, 2003 och 2011 då reallönerna minskade i Stockholm. År 2002 och 2003 var det dock enbart männens reallöner som minskade medan kvinnornas reallöner ökade marginellt. 2011 var reallönesänkningen marginell för båda könen. År 2014 var reallöneökningen 2,7 procent, se Figur 1.

Det totala antalet förvärvsarbetande boende i Stockholms stad under inkomståret 2014 var 250 496 kvinnor och 253 384 män. Annorlunda uttryckt var 49,7 procent av de förvärvsarbetande i staden kvinnor och 50,3 procent var män. Männens fick dock 56,3 procent av den sammanlagda förvärvsinkomsten och resterande 43,7 procent fick kvinnorna. Männens medelinkomst var således högre än kvinnornas.

Mellan år 2000 och 2014 har kvinnorna haft en bättre löneutveckling än männen. Kvinnornas löner ökade under perioden med 55,9 procent jämfört med männens 43,6 procent. Med hänsyn tagen till KPI¹ har reallöneökningen för kvinnor varit 29,7 procent och 19,4 procent för männen. Under 2014 ökade reallönerna för männen med 2,5 procent och för kvinnorna med 2,8 procent.

I relativa tal har kvinnor alltså haft en bättre löneutveckling. I löpande tal var dock skillnaden i medelinkomst under år 2000 omkring 84 000 kronor till männens fördel jämfört med drygt 93 400 kronor år 2014. Räknat i kronor och löpande tal var alltså inkomstskillnaden större år 2014 jämfört med år 2000. År 2014 var medelinkomsten för kvinnor 343 500 kr och för män 436 900 kr. Inkomstutvecklingen över tid åskådliggörs i Figur 1 nedan justerat efter 2014 års prisnivå.

Figur 1 inkomstutvecklingen i Stockholm efter kön justerat efter 2014 års prisnivå

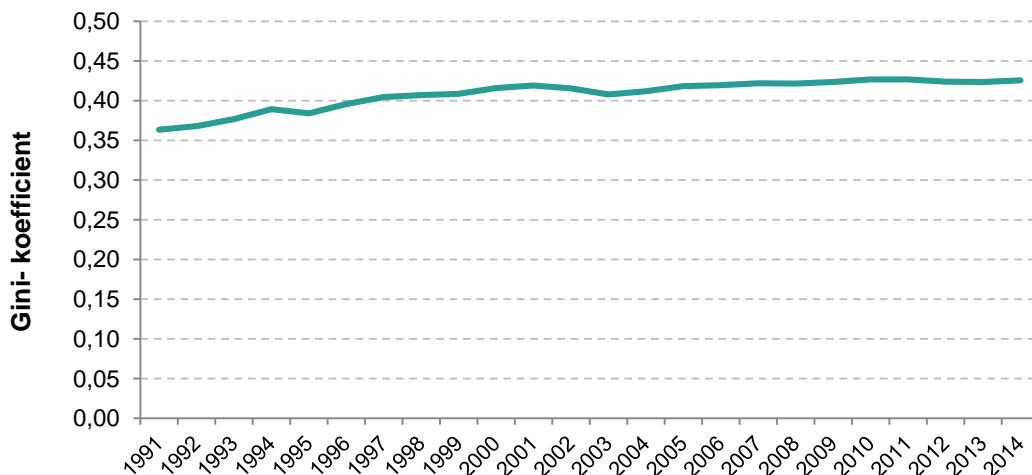
¹ Det innebär att medelinkomsten för varje år justerats med inflationen, baserat på konsumentprisindex (KPI), för att göra inkomstutvecklingen jämförbar över tid.

Inkomstspridningen i staden

Medelinkomsten beskriver inkomstutvecklingen i staden, men säger inget om inkomstspridningen. Medelinkomsten ger med andra ord ingen information om det finns stora skillnader i de förvärvsarbetandes löner eller om inkomstfördelningen är relativt jämn. För att få en uppfattning om inkomstspridningen används ett mått som kallas Gini-koefficienten. Gini-koefficienten mäter inkomstfördelningen över hela inkomstskalan och kan anta ett värde mellan noll och ett. Ett högt värde innebär stor ojämlikhet och ett lågt det motsatta.

År 2014 var Gini-koefficienten för sammanräknad förvärvsinkomst bland befolkningen 20 år och äldre 0,425 i Stockholm, vilket är en marginell förändring mot föregående års värde på 0,423. Gini-koefficienten har ökat sedan 1991, då den var 0,36. Ojämlikheten vad gäller inkomster har följaktligen ökat bland befolkningen i staden, se Figur 2. Gini-koefficienten ökade med 14,4 procent mellan 1991 och 2000. Mellan år 2000 och 2014 har Gini-koefficienten ökat med 2,3 procent.

Figur 2 Utvecklingen av Gini-koefficienten för sammanräknad förvärvsinkomst, befolkningen 20- år och äldre för Stockholm

Exakt motsvarande mått för Gini-koefficienten finns inte tillgänglig för en jämförelse med riket och länet. För att kunna jämföra Stockholms Gini-koefficient med riket och länet får man istället använda sig av SCB:s mått. Detta skiljer sig något från det ovan presenterade då det avser personer folkbokförda i Sverige både 2014-01-01 och 2014-12-31. Ovan tidsserie avser befolkningen i slutet av varje år. Enligt SCB var Gini-koefficienten 2014 för Stockholm 0,41, alltså 0,015 enheter lägre än ovan använda mått. För länet var Gini-koefficienten enligt SCB 0,399 och för riket 0,364. Med andra ord var inkomstspridningen större i Stockholm än i både länet och riket.

Medelinkomst efter sektor

I Figur 3 presenteras inkomstutvecklingen för olika samhällssektorer mellan åren 2000 och 2014 i fasta priser². Medelinkomsten inom både företagssektorn och statlig sektor har, förutom några år i början av 2000-talet, legat mycket lika. Under 2009 passerade medellönen inom

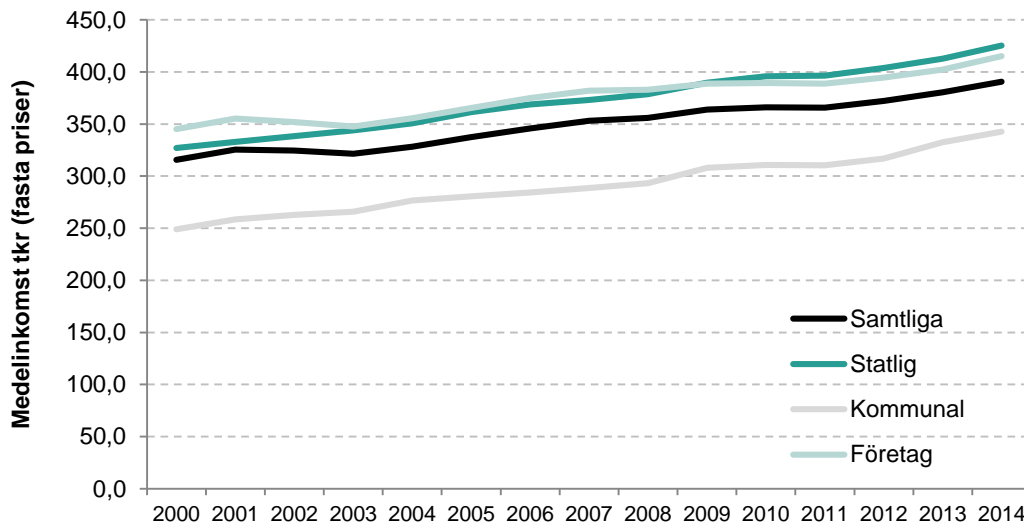
² 2014 har SCB hämtat information om näringsgren och sektor från Företagsdatabasen (FDB), information som tidigare tillhandahållits av Skatteverket. Detta skulle kunna påverka jämförbarheten bakåt i någon grad och beskrivs närmre i *Appendix 1 – Källor och definitioner*.

statlig sektor för första gången under mätperioden medellönen inom företagssektorn. Den kommunala sektorn har följt samma utveckling som de två andra sektorerna men på en lägre nivå. Skillnaderna i lönenivå mellan de olika sektorerna beror i stor utsträckning på vilka yrkesgrupper som dominerar inom de olika sektorerna. Kommunsektorn utgörs i större utsträckning än de andra sektorerna av traditionella låglöneyrken såsom exempelvis vård och omsorg. De som arbetar inom statlig sektor på exempelvis myndigheter och departement tillhör i större utsträckning yrkesgrupper med krav på högskoleutbildning, exempelvis ekonomer och jurister. Även inom företagssektorn finns det i större utsträckning än inom den kommunala sektorn krav på högskoleutbildning.

Mätt i löpande priser var löneökningen mellan år 2013 och 2014 relativt jämn i samtliga sektorer. Företagssektorn ökade mest med en ökning på 3 procent. Den kommunala och statliga sektorn ökade med 2,9 procent respektive 2,8 procent. Även om man mäter i fasta priser hade anställda inom alla sektorer en reallöneökning.

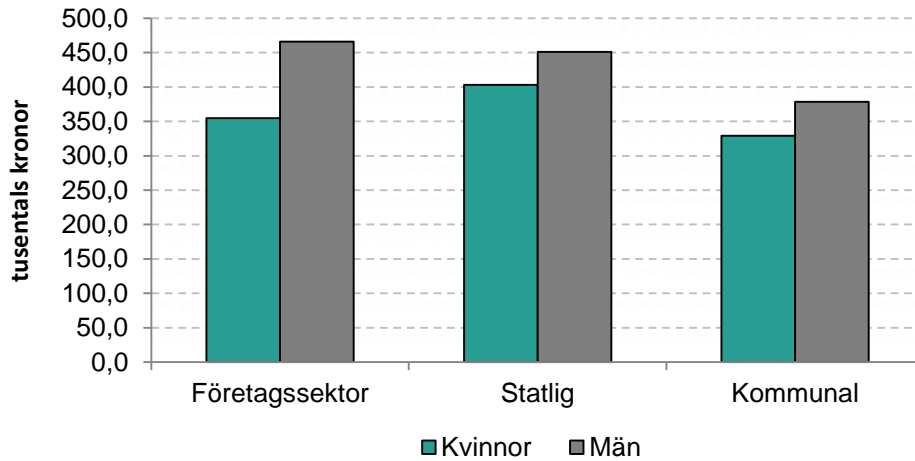
År 2014 var medellönen inom statlig sektor 425 200 kr och inom företagssektorn 415 100 kr. Inom den kommunala sektorn var medellönen 342 600 kr, se Figur 3. Medellönen inom företagssektorn och statlig sektor var 21,2 procent respektive 24,1 procent högre än inom kommunal sektor.

Figur 3 Utveckling av medelinkomst efter sektor 2000-2014, justerat efter 2014 års prisnivå

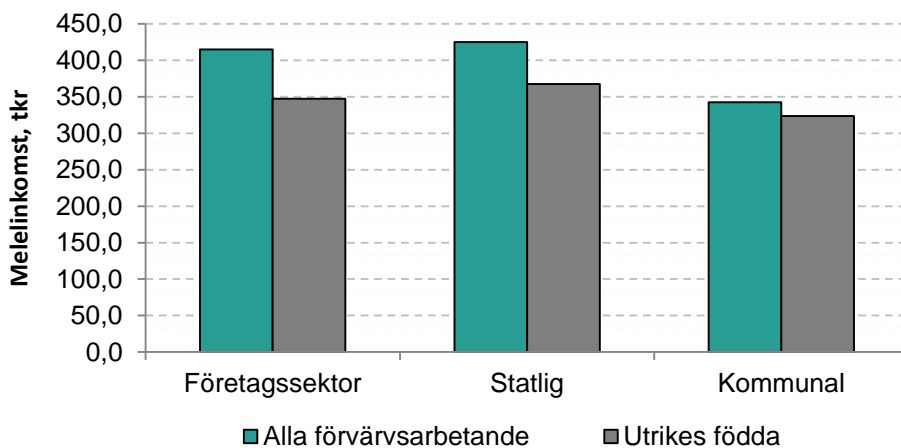
Inom alla tre sektorerna är medelinkomsten högre för män än för kvinnor år 2014, se Figur 4. Störst skillnad mellan kvinnor och män är det inom företagssektorn där män i genomsnitt har 31,4 procent högre inkomst. Inom kommunal sektor är motsvarande skillnad 14,9 procent och inom statlig 12,0 procent.

Figur 4 Medelinkomst efter sektorer och kön 2014

Utlandsfödda hade en lägre medelinkomst än snittet inom samtliga tre sektorer i Stockholm, se Figur 5. Störst skillnad var det inom företagssektorn där utlandsfödda hade 16,4 procent lägre inkomst jämfört med hela sektorns medelinkomst. Skillnaden var minst inom den kommunala sektorn, 5,5 procent.

Figur 5 Medelinkomst efter sektor och bakgrund 2014

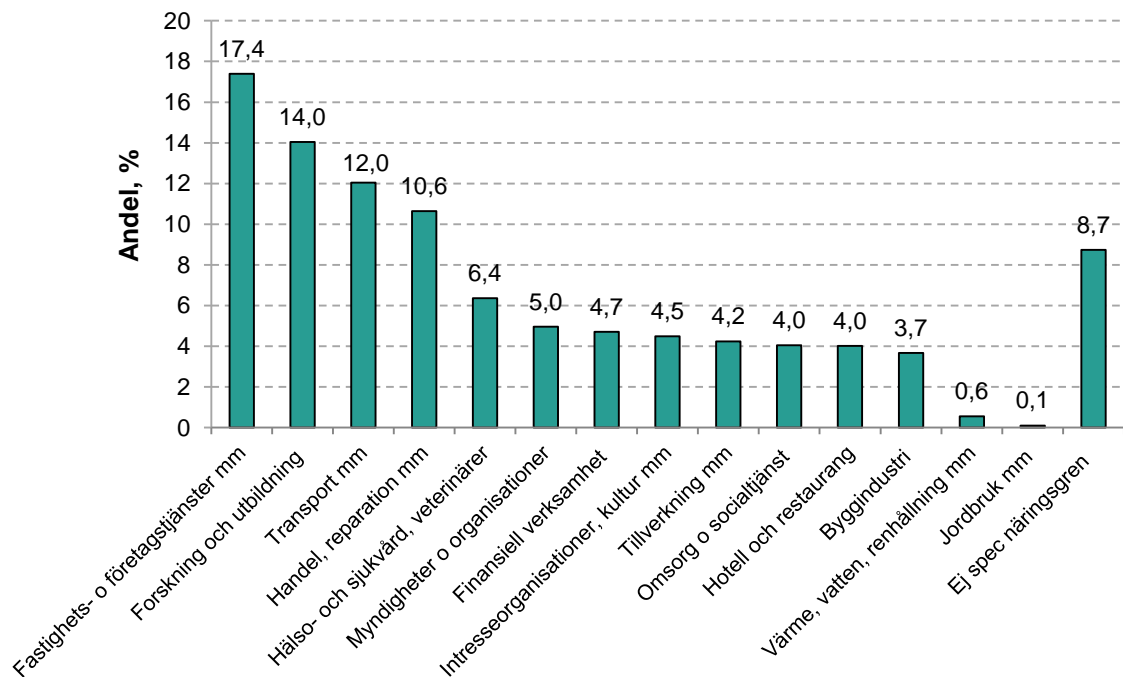

Medelinkomst efter bransch

Vid beskrivning av förändring av medelinkomsten inom olika branscher i Stockholm underlättar det att veta hur stor andel av de förvärvsarbetande som ingår i varje bransch. Detta gäller särskilt de små branscherna där extremvärden kan påverka medelvärdet mycket från ett år till ett annat.

Den bransch inom vilken de flesta arbetar i Stockholm är fastighets- och företagstjänster (med betoning på företagstjänster). Den utgör nästan en femtedel av de förvärvsarbetande i Stockholm, se Figur 6. Därefter följer forskning och utbildning samt transport. De två branscher som är minst i Stockholm är värme, vatten och renhållning samt jordbruk. Dessa två branscher sysselsätter tillsammans mindre än 1 procent av Stockholms förvärvsarbetande befolkning. För 8,7 procent av de förvärvsarbetande saknas information om näringsgren i underlaget³.

Figur 6 Andel förvärvsarbetande per bransch 2014

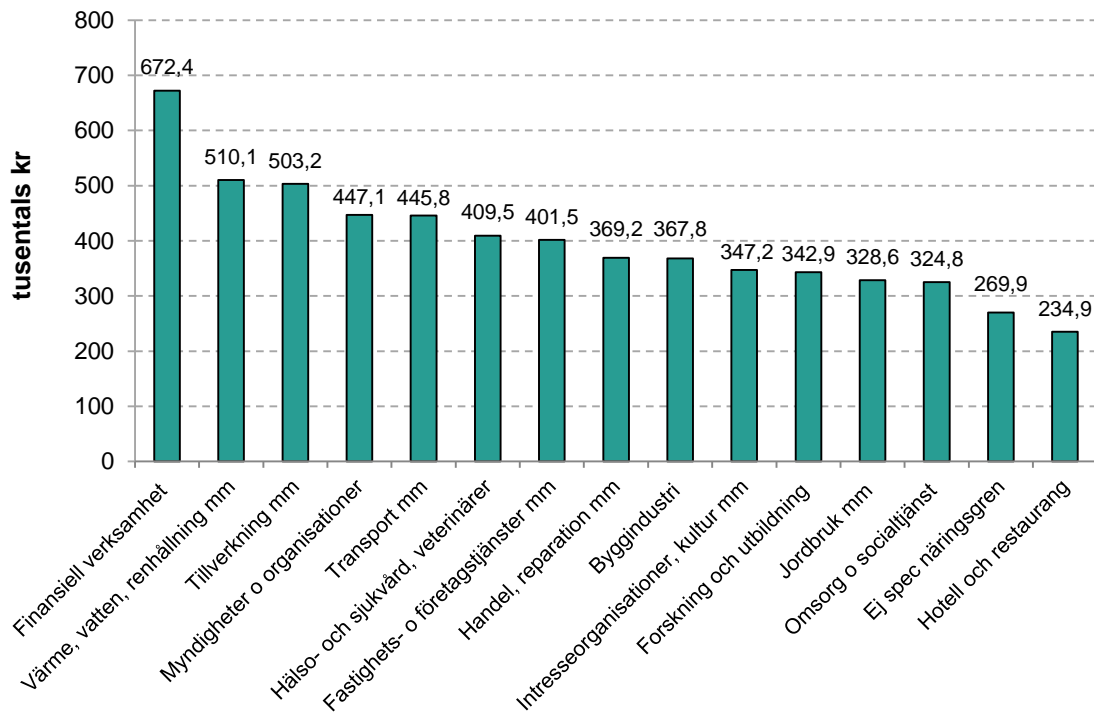

Anm. SNI 2007, grov nivå

Medelinkomsten skiljer sig mycket åt beroende på vilken bransch det rör sig om, se Figur 7. Medelinkomsten är högst inom finansiell verksamhet, 672 400 kr, följt av vatten, värme och renhållning, 510 100 kr, och tillverkning, 503 200 kr. Lägst är medelinkomsten inom hotell och restaurang, 234 900 kr.

³ 2014 är det fler förvärvsarbetande som saknar information om näringsgren, 8,7 procent jämfört med 2,2 procent år 2013. I Appendix 1 – Källor och definitioner beskrivs detta närmre.

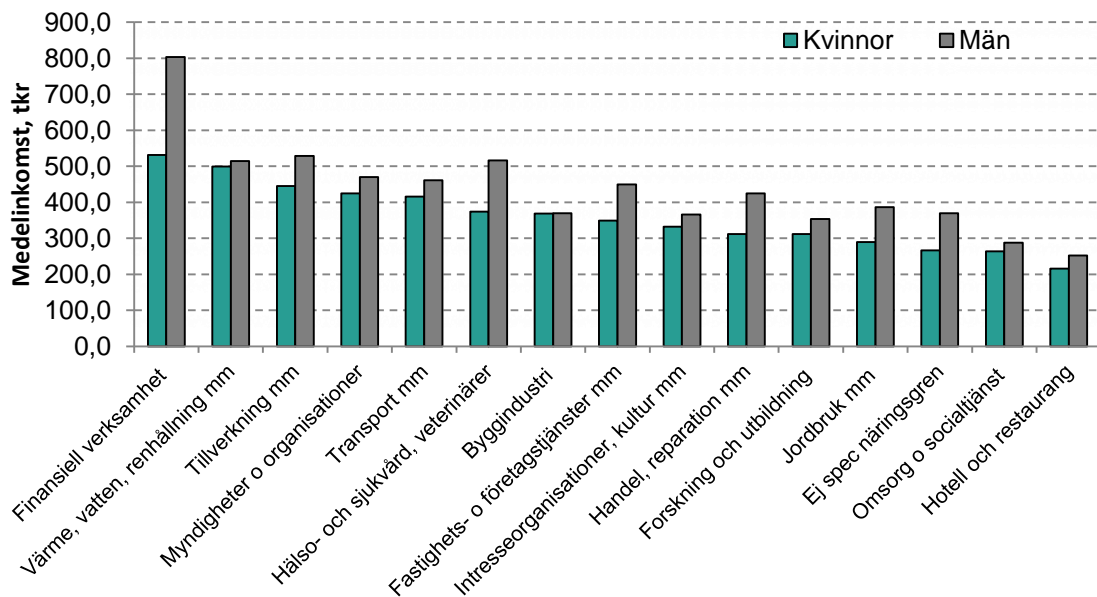
Figur 7 Medelinkomst (sammanräknad förvärvsinkomst) efter bransch, 2014

Anm. SNI 2007, grov nivå

Inom branscherna finns det vissa skillnader i inkomst mellan kvinnor och män, se Figur 8. Den bransch där löneskillnaderna är störst mellan kvinnor och män är finansiell verksamhet. Där tjänar män i snitt 51,1 procent mer än kvinnor. Skillnaderna är också stora inom hälso- och sjukvård, 38 procent. Minst skillnad lönemässigt är det inom byggindustri där skillnaden i medelinkomsten är marginell, män tjänar i snitt 300 kronor mer än kvinnor per år.

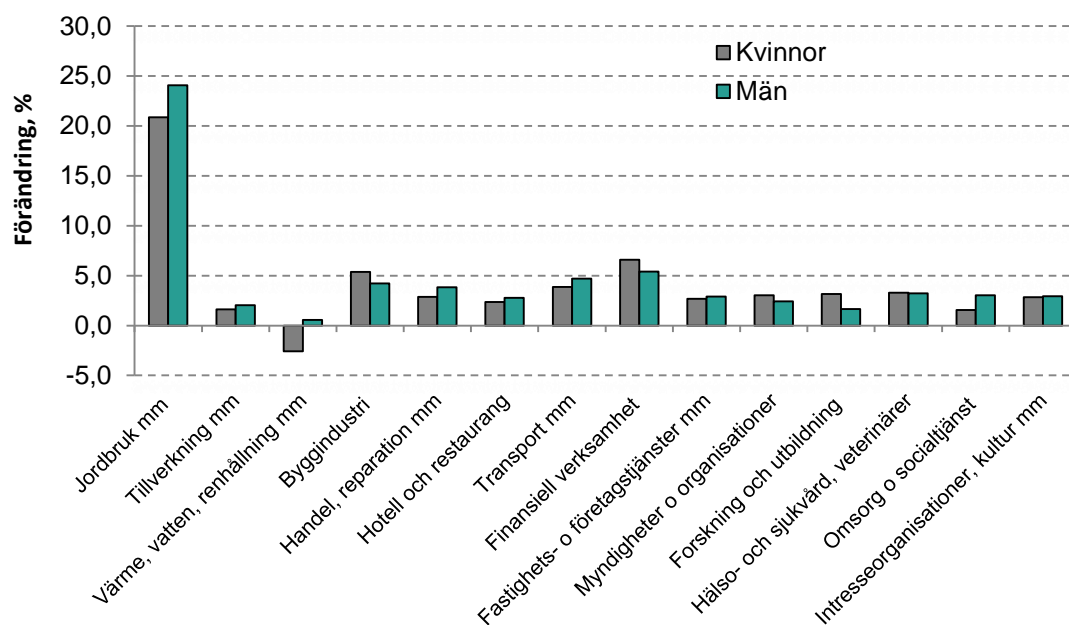
Figur 8 Medelinkomst för kvinnor och män, uppdelat efter bransch, 2014

Den grupp som haft störst procentuell löneökning mellan år 2013 och 2014 är både män och kvinnor inom jordbruk, se Figur 9. Medellönen inom denna grupp steg med 24 procent för män och 20,9 procent för kvinnor. Uppgifterna för jordbruksbranschen bör dock tolkas med försiktighet då det är en bransch som sysselsätter få i Stockholmsregionen, 549 personer totalt under 2014. På grund av det får extremvärden stor effekt på medelinkomsten. Sämst löneutveckling hade män och kvinnor som arbetade inom värme, vatten och renhållning. Medellönen för män ökade med 0,57 procent medan löneutvecklingen för kvinnor var negativ, -2,57 procent. Observera att antalet kvinnor inom branschen är få och uppgick under 2014 till 807 personer.

Störst skillnad i löneutveckling mellan könen var det inom jordbruk där männens genomsnittslön ökade med 3,2 procent mer än för kvinnorna.

Figur 9 Procentuell förändring i inkomst mellan 2013-2014 uppdelat på kön och branschvis

INKOMST FÖR HUSHÅLL

I detta kapitel beskrivs inkomsterna för stadens familjer. Dels presenteras den disponibla medelinkomsten efter familjetyp, dels beskrivs disponibel inkomst per konsumtionsenhet.

Stadens familjer

Den i särklass största gruppen i Stockholm utgjordes 2014 av familjer i åldrarna 20-64 år utan barn, vilka var ca 287 600. I gruppen ingår även familjer bestående av ensamstående utan barn. Familjer i åldrarna 20-64 år med hemmaboende barn var cirka 132 800 till antalet. De har sedan år 2001 varit fler än antalet familjer i pensionsålder, som år 2014 var omkring 108 500. Förhållandet mellan dessa tre familjetyper har hållit sig stabilt sedan 2001.

Tabell 1 Antal familjer i Stockholms stad 2014

Familjetyper	Antal
Familjer utan barn	287 639
Familjer med barn	132 836
65 - år	108 558

Under 2014 ökade antalet familjer utan barn mest till antalet, med knappt 3 000 stycken vilket motsvarar 1,0 %. Andelsmässigt ökade dock familjer med barn och familjer över 65 år mest, med 1,8 % vardera. Antalet familjer med barn ökade med ca 2 400 och antalet familjer över 65 år ökade med knappt 2 000.

Disponibel inkomst i staden 2014

För att få en bättre bild av de olika familjetypernas köpkraft och levnadsstandard är disponibel inkomst ofta ett bättre begrepp att titta på än sammanräknad förvärvsinkomst.

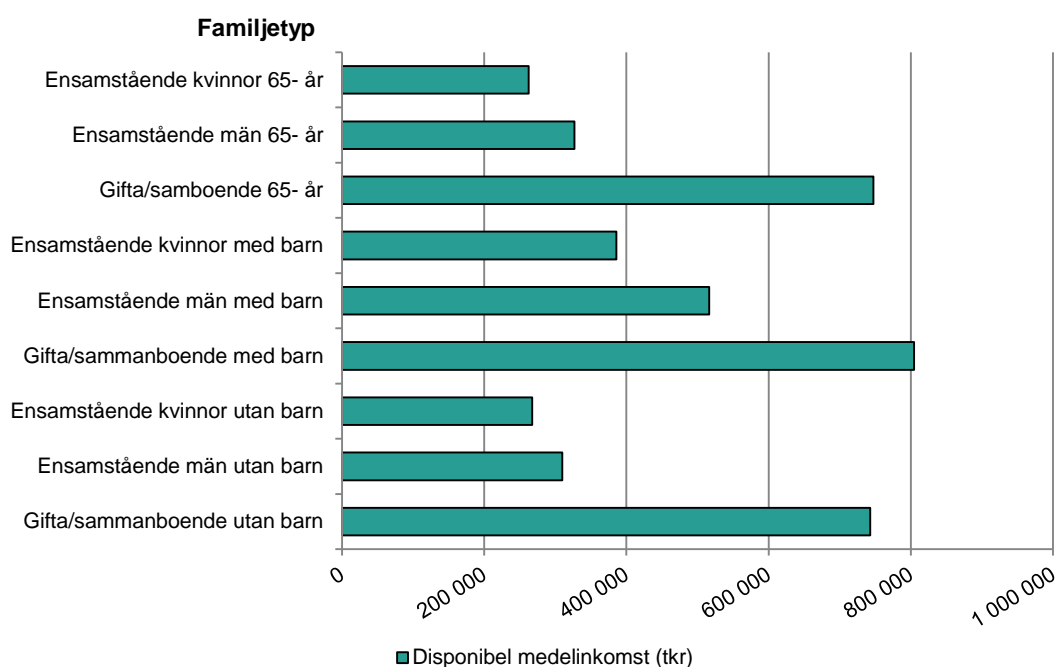
Disponibel inkomst är den summa som återstår för konsumtion och sparande efter att slutliga skatter dragits ifrån och skattefria ersättningar och bidrag (till exempel ekonomiskt bistånd, bostadsbidrag, barnbidrag) lagts till summan av förvärvs- och kapitalinkomster.

Förenklat kan relationen mellan förvärvsinkomst och disponibel inkomst uttryckas;

$$\text{Disponibel inkomst} = \text{Förvärvs och kapitalinkomst} - \text{Skatter} + \text{Bidrag}$$

Figur 10 på nästa sida visar medelvärden för de olika familjetypernas disponibla inkomst år 2014. Endast familjer med en positiv disponibel inkomst är medräknade. Högst disponibel inkomst hade gifta/sammanboende med barn i åldrarna 20-64 år med en genomsnittlig disponibel inkomst på 804 431 kr. Lägst disponibel inkomst, 262 726 kr, hade ensamstående kvinnor över 65 år.

Figur 10 Disponibel medelinkomst 2014 för familjer med inkomst, Stockholms stad

Den disponibla medelinkomsten (löpande priser) under 2014 ökade mest för gifta/sammanboende över 65 år. Denna grupp hade en ökning av den disponibla medelinkomsten på 10,9 procent. Ensamstående kvinnor över 65 år var den grupp som hade svagast inkomstutveckling med en ökning på 4,5 procent. Ensamstående män över 65 år hade en inkomstutveckling på 6,4 procent.

Den grupp som överlag hade svagast inkomstutveckling var ensamstående kvinnor, ökningen var 4,7 procent för ensamstående kvinnor utan barn och 5,3 procent för ensamstående kvinnor med barn. Motsvarande ökning för män var 7,6 respektive 6,6 procent.

Gifta/sammanboende utan barn hade under 2014 en löneutveckling på 7,3 procent, medan gifta/sammanboende med barn hade en något svagare ökning på 6,6 procent.

Utveckling av disponibel familjeinkomst för olika familjetyper

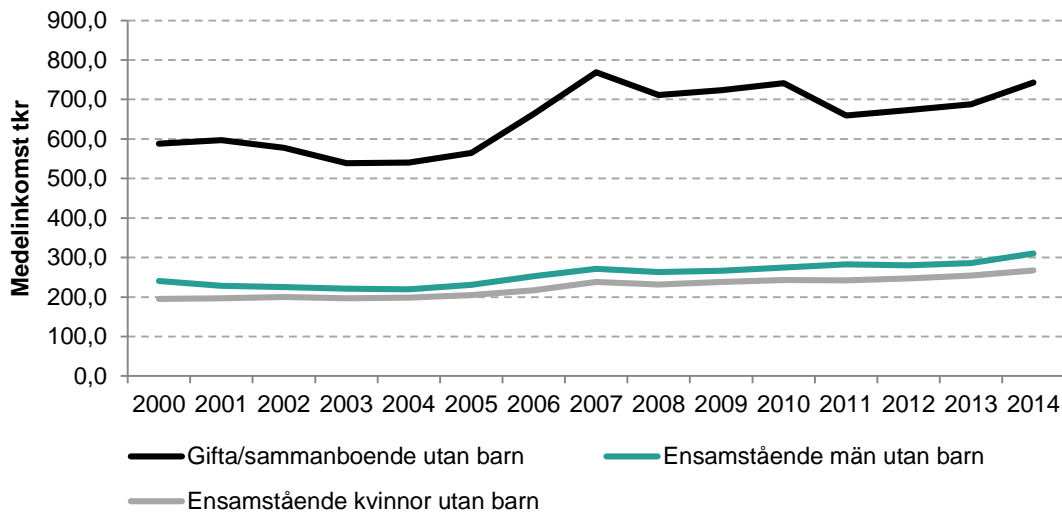
I följande tre diagram (11-13) visas den disponibla medelinkomstens utveckling under perioden 2000-2014 för olika familjetyper. Diagrammen redovisar inkomsterna i fasta priser vilket innebär att hänsyn tagits till inflationens utveckling för att spegla hur den reella förändringen i köpkraft sett ut sedan år 2000. Det första diagrammet visar familjer 20-64 år utan barn, det andra familjer 20-64 år med barn och det tredje diagrammet visar familjer över 65 år.

Under de första åren på 2000-talet var utvecklingen av den disponibla medelinkomsten (fasta priser, 2014 års prisnivå) svag och gruppen gifta/sammanboende utan barn hade en negativ utveckling. För gifta/sammanboende utan barn minskade medelinkomsten med hänsyn tagen till inflationen med knappt 10 procent mellan åren 2001 och 2003. Mellan 2004 och 2007 var utvecklingen av medelinkomsten positiv för samtliga grupper. År 2008 sjönk den disponibla inkomsten för alla grupper och mest för de gifta/sammanboende. Under 2009 och 2010 var inkomstutveckling återigen positiv för samtliga grupper. Mellan 2010 och 2011 minskade däremot den disponibla inkomsten för gifta/sammanboende utan barn. Även ensamstående kvinnor utan barn hade en marginell minskning av sin disponibla inkomst. Mellan 2011 och 2012 ökade den disponibla inkomsten för gifta sammanboende utan barn och ensamstående kvinnor utan barn. För ensamstående män minskade den disponibla inkomsten något. Samtliga grupper utan barn hade en positiv utveckling av den disponibla medelinkomsten mellan 2012 och 2014.

Mellan 2013 och 2014 hade ensamstående kvinnor utan barn svagast inkomstutveckling med en ökning på 5,2 procent. För ensamstående män utan barn var ökningen 8,4 procent och för gifta/sammanboende utan barn var ökningen 8 procent.

Sett över hela tidsperioden 2000-2014 har ensamstående kvinnor utan barn haft den starkaste inkomstutvecklingen reellt sett med en ökning på 37,3 procent. Ensamstående män utan barn har haft en inkomstutveckling på 28,8 procent. Den svagaste inkomstutvecklingen mellan åren 2000-2014 har gifta/sammanboende utan barn haft, 26,3 procent.

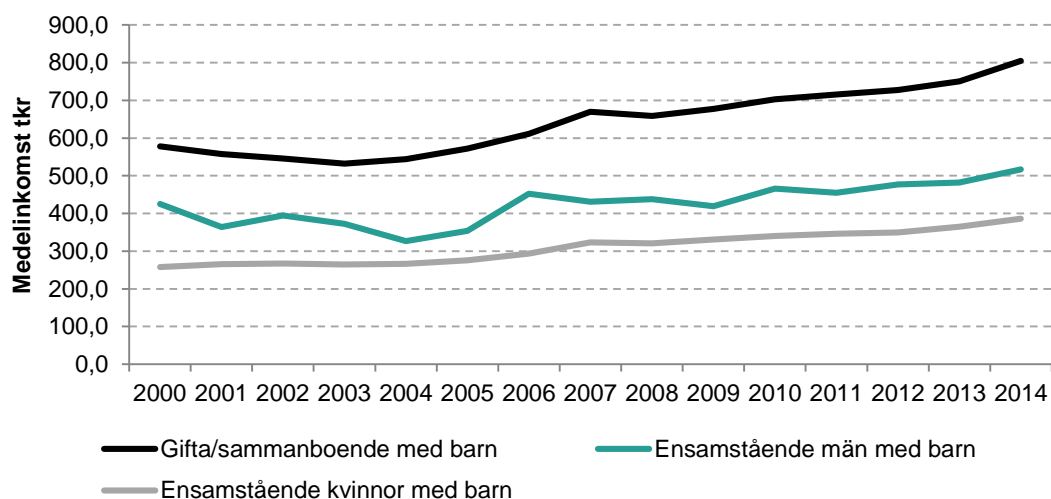
Figur 11 Förändring av disponibel inkomst för familjer 20-64 år utan barn. Medelvärden 2000-2014 för Stockholms stad justerat efter 2014 års prisnivå (KPI)

I ett längre perspektiv har ensamstående kvinnor med barn haft den bästa utvecklingen bland barnfamiljerna. Deras medelinkomst har ökat med 49,7 procent sedan 2000. Därefter följer gifta/sammanboende med barn med en ökning på 39,3 procent. För ensamstående män med barn har den disponibla inkomsten varierat kraftigt. Detta beror till stor del på att gruppen är liten, vilket gör att så kallade extremvärden slår igenom vid medelvärdesberäkningar. Under hela perioden har den disponibla inkomsten ökat med 21,5 procent för ensamstående män med barn.

Under hela perioden 2000-2014 har gifta/sammanboende med barn och ensamstående kvinnor med barn haft en bättre utveckling än motsvarande grupper utan barn. För ensamstående män gäller det motsatta förhållandet, där har de utan barn haft en något starkare inkomstutveckling.

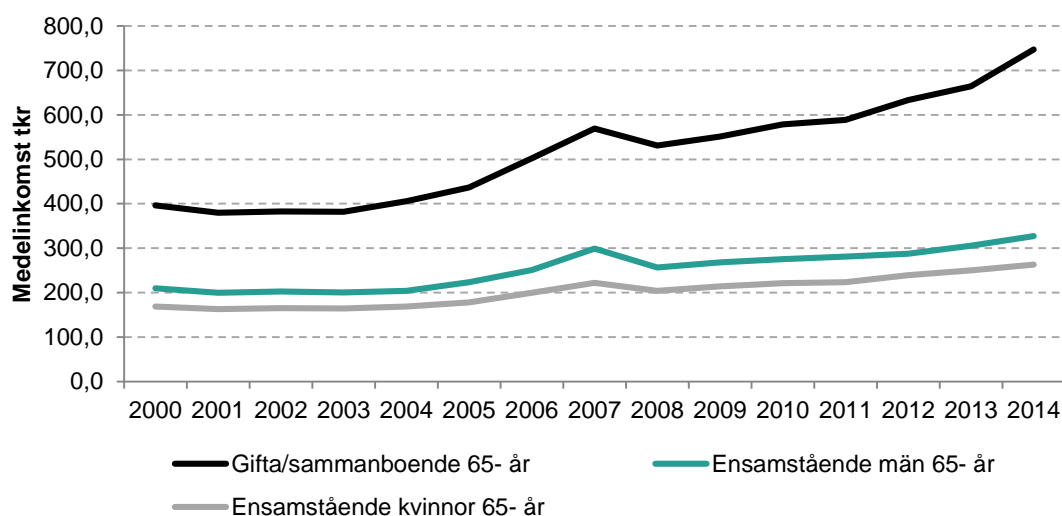
Figur 12 Förändring av disponibel inkomst för familjer 20-64 år med barn. Medelvärden 2000-2014 för Stockholms stad justerat efter 2014 års prisnivå (KPI)

Efter en realsänkning av den disponibla inkomsten för samtliga grupper av pensionärshushåll under 2008 har utvecklingen de senaste fem åren varit positiv. Under 2014 hade gifta/sammanboende den största ökningen med 12,4 procent, följt av ensamstående män 7 procent. För ensamstående kvinnor var motsvarande ökning 4,9 procent.

I ett längre perspektiv är det gruppen gifta/sammanboende som har haft den bästa utvecklingen bland hushållen över 65 år. Under perioden 2000-2014 har gruppen haft en reell ökning av den disponibla inkomsten på 88,6 procent. Motsvarande ökning för ensamstående män och kvinnor var 56,3 respektive 55,8 procent.

Figur 13 Förändring av disponibel inkomst för familjer 65- år. Medelvärden 2000-2014 för Stockholms stad, justerat efter 2014 års prisnivå

Det mönster som framträder är att utvecklingen av den disponibla medelinkomsten till stor del följer de konjunktursvängningar som Sverige har haft under analysperioden 2000-2014. Under högkonjunktur påverkas utvecklingen av den disponibla medelinkomsten positivt medan lågkonjunktur ger en omvänd effekt. Den disponibla inkomsten påverkas även i hög grad av förändring av beskattning såsom de jobbskatteavdrag som införts.

Disponibel inkomst per konsumtionsenhet

Ett sätt att studera inkomstutvecklingen för stadens familjer är som ovan att använda sig av disponibel medelinkomst. Nackdelen med detta mått är att det inte tar hänsyn till familjens storlek och säger därför lite om familjens faktiska ekonomiska standard. Exempelvis ser levnadsstandarderna mycket olika ut för två familjer som har lika stor disponibel inkomst, men där den ena familjen består av två vuxna utan barn och den andra av två vuxna med fyra barn. Familjen utan barn har generellt mer pengar att röra sig med per person än den med barn. För att ta hänsyn till detta kan måttet inkomst per konsumtionsenhet användas istället.

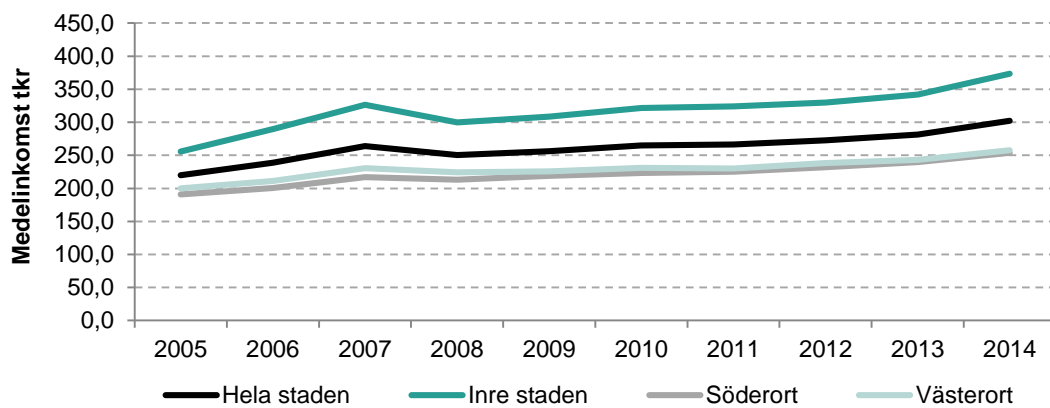
Disponibel inkomst per konsumtionsenhet är en indikator på en familjs ekonomiska standard. Inkomstmåttet beräknas för varje individ i hushållet genom att ta familjens totala disponibla inkomst delad med antalet konsumtionsenheter i hushållet. Antalet konsumtionsenheter i hushållet beräknas utifrån antalet personer i hushållet. Den första vuxna personen i ett hushåll beräknas som 1,00 konsumtionsenhet, och de övriga räknas var och en som lägre antal enligt en fastställd skala. Barn har också olika konsumtionsvikter beroende på hur många barn som finns i hushållet. Antalet personer i ett hushåll behöver alltså inte vara lika som antalet konsumtionsenheter hushållet utgörs av.

Fördelen med konsumtionsenheter är även att det möjliggör bättre jämförelser av levnadsstandarderna mellan olika geografiska områden eftersom måttet tar hänsyn till hushållsstorlek. Innerstaden, med sina små lägenheter torde husa fler singelhushåll än vad exempelvis villaområdena i Bromma gör, vilket beaktas genom användandet av disponibel inkomst per konsumtionsenhet.

Den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet har stigit i staden sedan år 2005, då den var omkring 220 000 kr (justerat efter 2014 års prisnivå), se Figur 14. Ökningen i staden motsvarar 37 procent, och år 2014 var den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet 302 000 kr. Högst disponibel inkomst per konsumtionsenhet återfinns i Inre staden, där den var 373 200 kr år 2014. Den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet i Västerort och Söderort var 257 400 kr respektive 253 800 kr.

Utvecklingen av disponibel inkomst per konsumtionsenhet följer samma mönster mellan 2005 och 2014 för de tre stadsområdena. Den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet steg mellan 2005 och 2007 i Inre staden, Söderort och Västerort för att sedan sjunka mellan 2007 och 2008. Sedan 2009 har den disponibla medelinkomsten ökat för stadsområdena, med undantag för Västerort som mellan 2010 och 2011 hade en svag minskning. Mellan 2005 och 2014 har den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet ökat med 46 procent i Inre staden. Ökningen var mindre i Söderort, 33 procent, och minst i Västerort, 29 procent.

Figur 14 Inkomstutvecklingen för disponibel medelinkomst per konsumtionsenhet, år 2005-2014, justerat efter 2014 års prisnivå

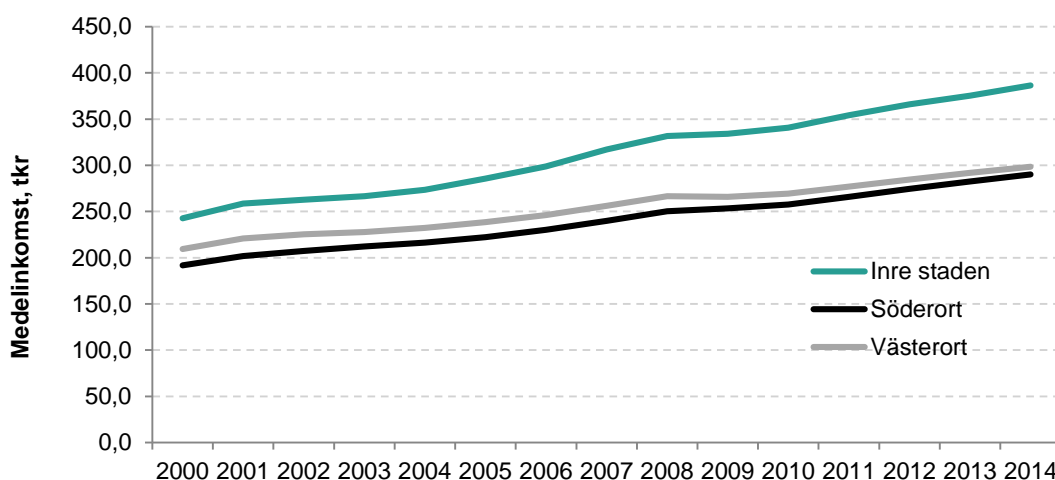

INKOMSTER I STOCKHOLMS OLIKA OMRÅDEN

Medelinkomsten för hela Stockholms stad, avseende sammanräknad förvärvsinkomst för befolkningen över 20 år, var 328 600 kronor år 2014. Medelinkomsten varierar dock mellan stadens områden.

Mellan 2000 och 2014 har medelinkomsten i Inre staden stigit mest, med 59,1 procent. Därefter kommer Söderort med 51,4 procent och sedan Västerort med 42,5 procent. Mellan 2013 och 2014 ökade den sammanräknade förvärvsinkomsten i alla tre stadsområden. Störst var ökningen i Inre staden, 3,0 procent, följt av en ökning med 2,6 procent i Söderort och 2,2 procent i Västerort. I Figur 15 presenteras inkomstutvecklingen i de tre stadsområdena mellan 2000 och 2014.

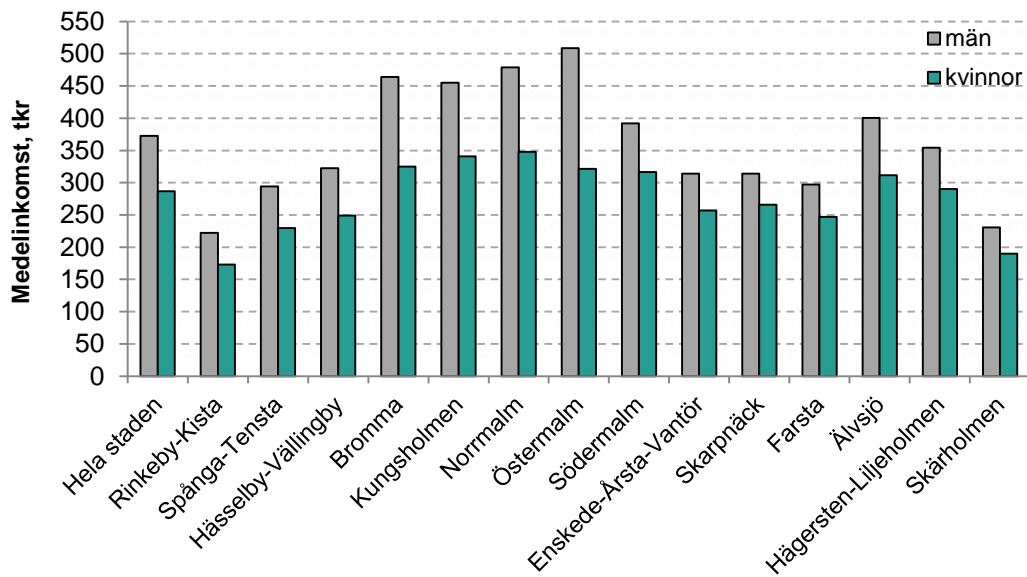
Figur 15 Inkomstutvecklingen per stadsområde 2000-2014

Stockholm har 14 stadsdelsområden. Den högsta medelinkomsten per invånare över 20 år hade Norrmalms stadsdelsområde med 411 900 kronor, följt av Östermalm med 411 100 kronor. 2014 hade Rinkeby-Kista den lägsta medelinkomsten, 198 200 kronor följt av Skärholmen med 209 700 kronor.

Männen hade en högre sammanräknad förvärvsinkomst än kvinnorna i samtliga stadsdelsområden. Störst skillnad uppvisar Östermalms stadsdelsområde där männen hade en sammanräknad förvärvsinkomst som var omkring 58 procent högre än kvinnornas. Skillnaden var minst i Skarpnäck, där männen hade en sammanräknad förvärvsinkomst som var omkring 18 procent högre än kvinnornas. Figur 16 på nästa sida visar männens och kvinnornas sammanräknade förvärvsinkomst per stadsdelsområde.

Figur 16 Medelinkomsten för män och kvinnor per stadsdelsområde 2014

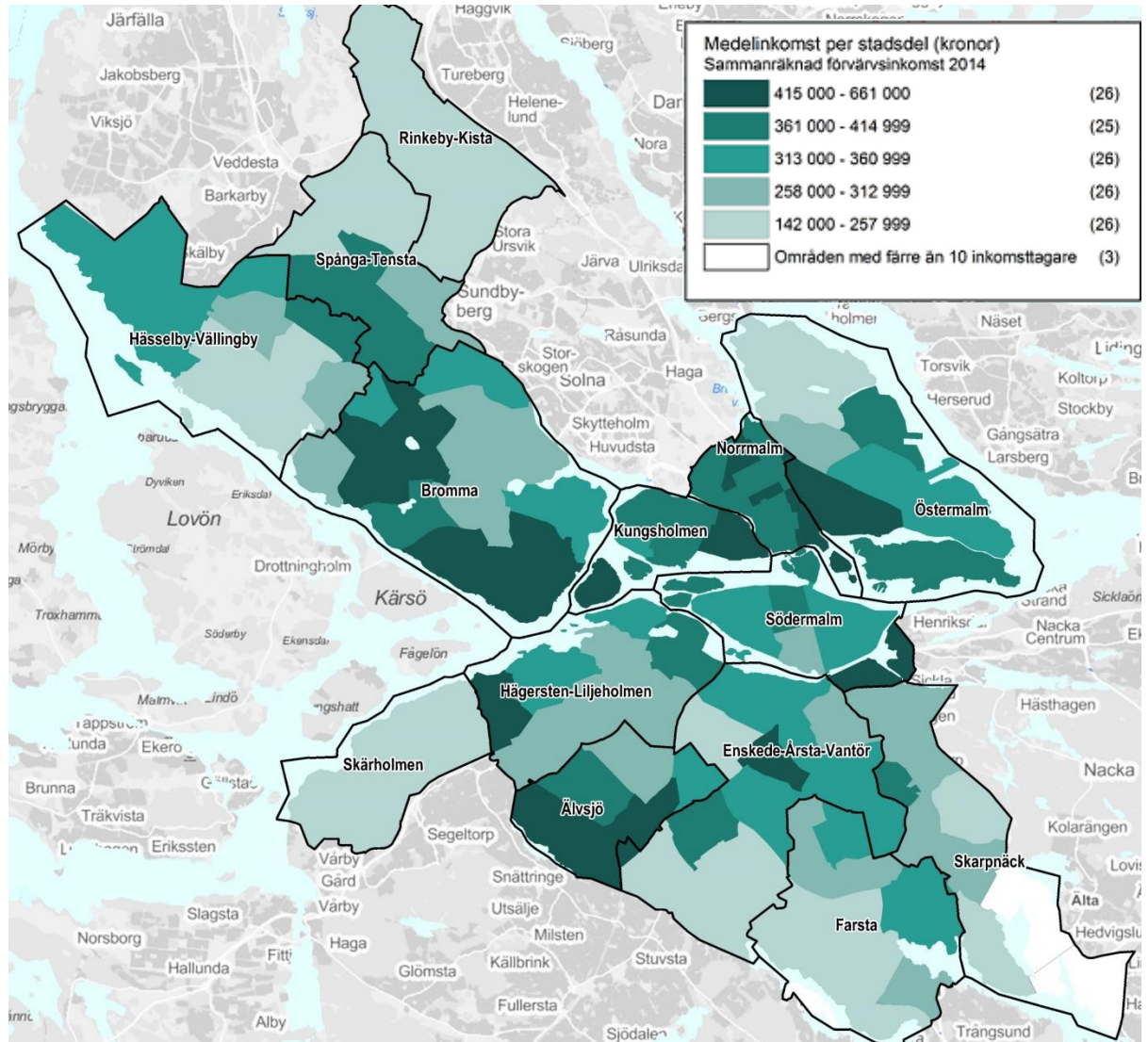

I Stockholm finns 132 stadsdelar. I Karta 1 på nästa sida åskådliggörs inkomstfördelningen i staden på stadsdelsnivå. På grund av sekretesskäl presenteras inte medelinkomsten i de stadsdelar med färre än tio inkomsttagare. År 2014 fanns det tre stadsdelar i Stockholm med ett invånarantal lägre än tio. Dessa stadsdelar utgörs nästan uteslutande av arbetsplatsområden eller naturområden.

Av kartan framgår, att stadsdelarna med högst medelinkomst till viss del är spridda över staden. Många återfinns i stadens centrala delar på Östermalm, Norrmalm och Kungsholmen. En stor del av stadsdelarna med den högsta medelinkomsten ligger en bit ut från stadens centrum och har karaktären av villaområden som Ålsten, Södra Ängby och Höglandet i Bromma.

Från kartan går det även att se att större delen av stadsdelarna med de lägsta medelinkomsterna med några undantag ligger i den Yttre staden. Ett undantag är Universitetet som ligger på Östermalm i den Inre staden.

Karta 1: Medelinkomsten (sammanräknad förvärsinkomst) per stadsdel 2014, bland befolkningen 20 år och äldre

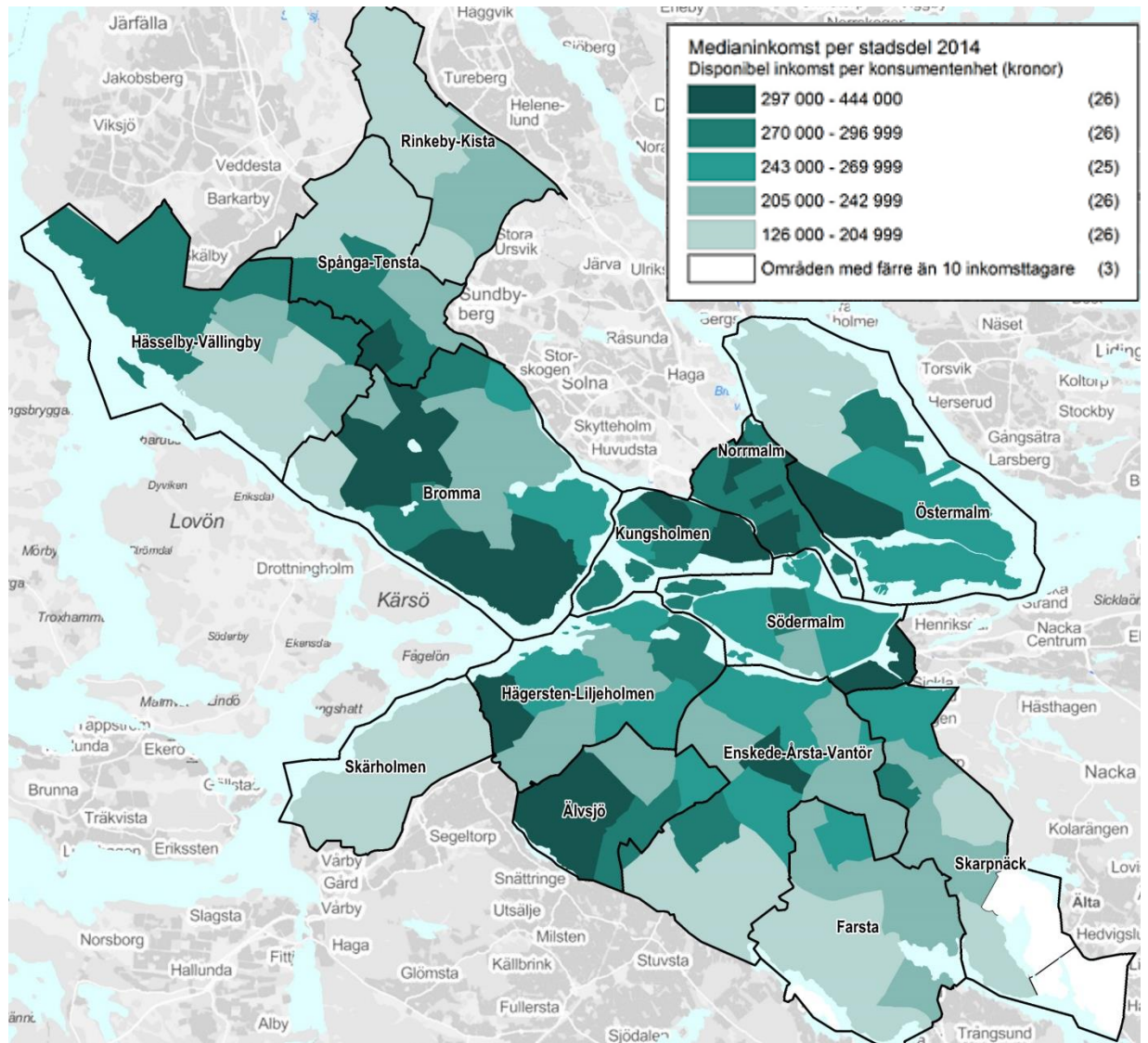

Ett alternativt sätt att presentera inkomsterna i staden är att använda sig av disponibel inkomst per konsumtionsenhet. I Karta 2 på nästa sida presenteras familjernas disponibla *medianinkomst*, när hänsyn är tagen till hushållsstorlek (konsumtionsenhet), i Stockholms stadsdelar. Måttet har jämförts med disponibel *medelinkomst* per konsumtionsenhet för att se om extremvärden inte får samma påverkan på resultatet. Detta blir extra viktigt då man studerar mindre geografiska områden där enskilda individers inkomster kan få stort genomslag. Förekomsten av extremvärden är också vanligare när man studerar disponibel inkomst jämfört med sammanräknad inkomst, då även inkomst från kapital inkluderas.

Läsaren bör dock uppmärksammas på att inkomstklasserna för de båda kartorna inte är identiska. Det beror på att de två olika måtten i kartorna täcker in olika inkomstspann.

Ungefär motsvarande mönster som gällande medelinkomst (sammanräknad förvärvsinkomst) per stadsdel går att utläsa för den disponibla medianinkomsten per konsumtionsenhet för stadens stadsdelar. Stadsdelar med de högsta medianinkomsterna återfinns i stor utsträckning i Norrmalm, Östermalm och Kungsholmen samt i villaområdena i Bromma och Älvsjö. De stadsdelarna med de lägsta medianinkomsterna återfinns i stadens yttre delar, med undantag från området kring universitetet på Östermalm.

Karta 2: Familjernas disponibla medianinkomst 2014, med hänsyn tagen till hushållsstorlek (konsumtionsenhet)

APPENDIX 1 – KÄLLOR OCH DEFINITIONER

KÄLLOR

Grundmaterialet kommer från SCB. Uppgifterna om inkomster och avdrag till delen som handlar om familjeinkomster hämtas från de taxeringsuppgifter som SCB får via Skatteverket för personer som deklarerat eller skönstaxerats. I de fall det finns kontrolluppgifter för personer som inte deklarerat hämtas uppgifter om inkomster därifrån.

2014 har SCB hämtat information om sektor och näringsgren från Företagsdatabasen (FDB) vilket tidigare tillhandahållits av Skatteverket. FDB kontrollerar om företaget är aktivt, vilande eller nedlagt. På grund av att matchningen gjorts mot ett annat register är det fler som saknar information om näringsgren och sektor 2014 jämfört med 2013. Detta skulle eventuellt kunna påverka jämförbarheten i någon grad.

Uppgifter om samtliga skattepliktiga sociala ersättningar, till exempel arbetslöshetsersättning och sjukpenning, finns registrerade via kontrolluppgift oavsett om man deklarerat eller inte.

Från kommunerna samlas uppgifter in om socialbidrag och bostadsbidrag.

Ur SCB:s register över totalbefolkningen (RTB) hämtas uppgifter om ålder, kön, civilstånd, nationalitet, antal barn samt kyrkobokförd adress den 31 december inkomståret.

Från Pensionsmyndigheten hämtas uppgifter om förmåner i det allmänna pensionssystemet. Uppgifter om statskommunalt bostadsbidrag och kommunalt bostadstillägg för pensionärer, uppgift om sjukpenning, föräldrapenning, bidragsförskott med mera kommer från Försäkringskassan.

Från Statens tjänstepensionsverk (SPV) respektive Kommunernas pensionsanstalt (KPA) hämtas uppgifter om statlig respektive kommunal tjänstepension. Uppgifter om övriga tjänstepensioner kommer från Skatteverket. Från Centrala studiestödsnämnden (CSN) hämtas uppgift om återbetalningspliktiga studiemedel, studiebidrag med mera.

BEGREPP OCH DEFINITIONER

Underlagsmaterialet när det gäller inkomster efter sektorer och näringsgrenar avser arbetsinkomst, vilket i detta sammanhang är mer intressant än det annars vanligare begreppet sammanräknad förvärvsinkomst.

Arbetsinkomst: summan av löneinkomst, inkomst av näringsverksamhet, ersättning i samband med sjukdom, föräldrapenning samt dagersättning vid repetitionsutbildning och civilförsvaret.

Sammanräknad förvärvsinkomst: summan av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Kapitalinkomster ingår alltså inte. Detta inkomstbegrepp gäller till exempel vid redovisning av befolkningens inkomster fördelade efter ålder och civilstånd samt för delområden i staden. Sammanräknad förvärvsinkomst är ett begrepp som uppkom i samband med skattereformens genomförande år 1991.

Gini-koefficient: Måttet används för att mäta inkomstfördelningen över hela inkomstskalan. Gini-koefficienten kan anta ett värde mellan noll och ett. Ett högt innebär stor ojämlikhet och ett lågt mindre ojämlikhet. Om alla har exakt samma inkomst så kommer Gini-koefficienten bli 0. Om en person i hela befolkningen besitter all inkomst så kommer Gini-koefficienten bli 1.

Näringsgren: redovisas enligt Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 2007).

Förvärvsarbete: Personer som haft en arbetsinkomst som överstiger prisbasbeloppet för år 2013, 44 500 kr. År 2012 var värdet på prisbasbeloppet 44 000 kr, vilket innebär att prisbasbeloppet stigit med 500 kr mellan de två åren.

Näringsidkare: Förvärvsarbete personer vars inkomst av aktiv näringsverksamhet är större än eller lika med arbetsinkomsten av tjänst.

Anställda: Förvärvsarbete personer som har haft en arbetsinkomst av tjänst som är större än inkomsten av aktiv näringsverksamhet.

Den statliga sektorn: Statlig förvaltning.

Den kommunala sektorn: Primärkommunal undersektor och landstingskommunal undersektor.

Företagssektorn: Icke-finansiella företag, finansiella företag och personliga företag.

Hushållssektorn: Hushåll, ideella föreningar, stiftelser med mera och registrerade trossamfund.

Utlandssektorn: Enheter som kontrolleras av annan stat, av utländsk fysisk eller juridisk person eller av internationell organisation. Här ingår även enheter som ingår i en koncern i vilket koncernmoderbolaget är utlandskontrollerat.

Då det gäller **familjebegrepp i inkomststatistiken** utgörs **gifta/sammanboende familjer** av gifta par som bor tillsammans, med eller utan barn. Dessutom ingår ogifta sammanboende som har eller har haft gemensamma barn. **Ensamstående män och kvinnor** utgörs av alla ej sammanboende, med eller utan barn, samt ogifta sammanboende utan gemensamma barn. Det finns alltså ingen uppgift om samboförhållanden i den totalräknade inkomststatistiken. Hemmaboende barn över 18 år ingår i sitt bostadshushåll. På riksnivå finns dock inkomstuppgifter för samtliga sammanboende i SCB:s Inkomstfördelningsundersökning (HEK).

I **inkomst av tjänst** ingår lön från arbetsgivare, ersättning vid frånvaro från arbetet på grund av sjukdom eller föräldraledighet, arbetslöshetsersättning samt ytterligare ett antal ersättningar. Dessutom ingår skattepliktiga naturaförmåner som till exempel traktamenten och bilförmån. I inkomstslaget inkomst av tjänst ingår även pension och livränta. Pension är här att betrakta som ”sparad” tjänsteinkomst som arbetats ihop tidigare i livet. Inkomst av yrkesmässigt bedriven förvärvsverksamhet anses som **inkomst av näringsverksamhet** om inkomsten inte räknas in under inkomstslagen tjänst eller kapital. De flesta intäkter och kostnader som har direkt samband med verksamheten är skattepliktiga respektive avdragsgilla. En näringsverksamhet är aktiv om man arbetat minst 600 timmar om året i verksamheten. Om man ej varit aktiv mer än 600 timmar i verksamheten är det fråga om passiv näringsverksamhet. Exempel på inkomster som ofta hänförs som passiv näringsverksamhet är inkomst av hyresfastighet och arrende.

Disponibel inkomst är den summa som återstår för konsumtion och sparande sedan man från summa förvärvs- och kapitalinkomst dragit ifrån slutliga skatter och lagt till skattefria ersättningar och bidrag (till exempel ekonomiskt bistånd, bostadsbidrag, barnbidrag). Disponibel inkomst är det inkomstbegrepp i den totalräknade inkomststatistiken som bäst speglar köpkraften och levnadsstandarden för olika grupper i samhället. Den disponibla inkomsten redovisas på familjenivå vilket innebär en del problem vid jämförelse av medelvärden. Ensamstående har därmed normalt en lägre disponibel inkomst än gifta/sammanboende.

Vid regionala jämförelser eller jämförelser över tiden är det därför bäst att koncentrera studien på en eller ett par vanliga familjetyper och ej använda medelvärdet för summan av familjerna. Vid jämförelser av olika familjetyper hänvisar SCB till Inkomstfördelningsundersökningen, HEK i vilken finns ett inkomstbegrepp som kallas disponibel inkomst per konsumtionsenhet. Med detta inkomstbegrepp kan rättvisande jämförelser mellan olika familjetyper göras eftersom varje familj erhåller en konsumtionsvikt som är relaterad till familjens sammansättning.

Den disponibla inkomsten räknas fram genom att man från summa förvärvs- och kapitalinkomst drar ifrån (-) och lägger till (+) följande delkomponenter:

Slutlig skatt och sjömansskatt	(-)
Bostadsbidrag till barnfamiljer	(+)
Bostadsbidrag till ungdomar	(+)
Barnbidrag	(+)
Kommunalt bostadstillägg/Särskilt kommunalt bostadstillägg	(+)
Skattefri del av livränta/barnpension	(+)
Sjukpenning (skattefri)/frivillig pension (skattefri)/särskilt pensionstillägg	(+)
Handikappersättning	(+)
Bidragsförskott, erhållet belopp	(+)
Skattefritt studiestöd (lån o bidrag)	(+)
Dagersättning och utryckningsbidrag för värnpliktiga	(+)
Ekonomiskt bistånd	(+)
Återbetalt belopp av studiemedel	(-)
Underhållsbidrag, givet belopp	(-)

Disponibel inkomst per konsumtionsenhet: För att göra jämförelser av disponibel inkomst mellan olika typer av hushåll används ett viktsystem, som antingen kallas för köpkraftsenheter eller konsumtionsenheter, där inkomsten relateras till hushållets sammansättning. Den disponibla inkomsten divideras med den vikt som gäller för hushållet. Skalan fastställs av SCB och bygger bl.a. på budgetberäkningar utförda av Konsumentverket och underlag för bedömning av en baskonsumtion som kan beräknas för olika hushållstyper.

- Vikterna är följande (se även beskrivning av hushåll nedan):
- Ensamboende 1,0
- Sammanboende par 1,51
- Ytterligare vuxen 0,6
- Första barnet 0–19 år 0,52
- Andra och påföljande barn 0–19 år 0,42

Fördelen med att använda konsumtionsenheter är att det blir lättare att jämföra olika områden med olika hushållsstorlekar, exempelvis ett område som i huvudsak består av små lägenheter och ett annat område som i huvudsak omfattar större lägenheter.